

Notitie ten behoeve van de Werkgroep Landschap van de Werkgroep Oldambt

Algemeen

Wij betuigen U gaarne nog eens onze erkentelijkheid voor de door U getoonde interesse in onze excursie naar het Oldambt en de latere expertmeeting. Op basis van die interesse wenden wij ons graag tot U met ons commentaar op het POP-keuzedocument van GS van 11 maart j.l. In grote lijnen zijn wij het van harte eens met al hetgeen daar door GS aan voornemens wordt ontvouwd. Wij zijn uiteraard inzonderheid geïnteresseerd in de hoofdstukken “*Ruimtelijke kwaliteit en identiteit*”, “*Natuur en Landschap*” en “*Intensieve veehouderij*”.

Uitvoeringspraktijk

Onze nog bestaande zorg richt zich vooral op de uitvoering als en wanneer deze voornemens eenmaal als beleid aangenomen zijn. Zoals Prof. Van der Zande opmerkte tijdens de expertmeeting van 24 januari: “Aan goede voornemens m.b.t. landschap ontbreekt het niet, maar satellietbeelden van Nederland laten een andere werkelijkheid zien.” Wij juichen daarom het voornemen van GS toe om uitvoering van POP III waar nodig ook te garanderen via verordeningen. Dat die gebiedsspecifiek zullen zijn is een noodzakelijke voorwaarde voor succes. Dat zij “... *versterking en ontwikkeling van landschappelijke, ruimtelijke, cultuurhistorische, sociaal culturele en sociaal-economische factoren beogen*”, is een goed uitgangspunt, net als het definiëren per gebied van “*historie, de huidige situatie en de ontwikkelingsmogelijkheden*”. Als dat goed gebeurt, zal dat leiden tot een eenduidig begrippenapparaat dat de kwaliteit van de Groninger landschappen definieert.

Beschermd Landschapsgezicht

Wij geven in alle bescheidenheid nog eens in overweging ook een tot op heden onbenut instrument in te zetten ter verwezenlijking van de doelstellingen. Die doelstellingen zijn overigens op zich voldoende duidelijk in het afrekenen met de mythe dat bescherming gelijk zou staan aan musealisering; het gaat om het in verantwoorde banen leiden van verandering.

Dat instrument is het sinds oktober 2005 bestaande instrument Beschermd Landschapsgezicht (BLG). Aangezien GS nu een stevige juridische verankering wenst voor de uitvoering van het beleid, komt deze optie als aanvulling op de verordeningen eveneens in beeld. In de expertmeeting werd door een van de sprekers tegen het BLG aangevoerd “... dat er nog geen ervaring mee is opgedaan.” Nee, zo wordt het nooit wat, natuurlijk. Het is bovendien maar ten dele waar: met het instrument “Beschermd Stads- en Dorpsgezicht” is inmiddels amper ervaring opgedaan en die ervaringen zijn vergelijkbaar genoeg om te indiceren hoe een BLG zou uitwerken. Voor de binnenstad van Groningen is de aanwijzing tot Beschermd Stadsgezicht in alle opzichten heilzaam geweest. De Provincie Groningen zou zich landelijk positief profileren door als eerste dit

instrument in te zetten, al is het maar op pilot-basis. Het uitverkoren gebied zal ook binnen en buiten de Provincie positief worden belicht. Als gebied suggereren wij gaarne een deel van de Dollard-inpolderingen, met de aangrenzende linten.

Specifiek

Hoogspanningsleidingen

Wij begrijpen dat uitbreiding van de productiecapaciteit van electriciteit gelijke uitbreiding van de transportcapaciteit nodig maakt. Hoogspanningsleidingen in de bestaande vorm zorgen in de open ruimte van het Groninger land over grote zichtafstanden voor aantasting van de ruimtelijke kwaliteit. Hoe bij deze "... grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen... kwaliteit aan het landschap [zou moeten] worden toegevoegd..." is een uitdaging van de eerste orde. (Citaat ontleend aan "Natuur en Landschap"). De enige mogelijkheid die wij zien is ondergronds, dan wel onder water.

Windenergie

Het is onmiskenbaar dat de huidige methode van opwekking van windenergie zich slecht verhoudt tot "...behoud, versterking en ontwikkeling van de landschappelijke, ruimtelijke, en cultuurhistorische identiteiten..." Wij behoren bovendien tot de sceptici die menen dat er betere alternatieven zijn in termen van financieel en fysiek rendement. Als de Provincie vast blijft houden aan de doelstelling van het realiseren van 750 megawatt in de planperiode dan is zorgvuldige uitvoering en plaatsing van de opwekkingscapaciteit wel van het allergrootste van belang. Wij steunen de Provincie bij de gedane voorstellen.

Boerderijen – Bestaand

Boerderijen vormen met hun erven een wezenlijk bestanddeel van datgene wat het Groninger land karakteristiek maakt en identiteit geeft. Door functieverandering dreigen bestaande panden te verdwijnen. De Provincie denkt constructief mee over verruiming van de mogelijkheden om aan deze gebouwen een nieuwe economische functie te geven, binnen te stellen randvoorwaarden. Minister Plasterk van OWC herijkt momenteel het monumentenbeleid. Vanuit de Provincie bij de Minister succesvol aandringen op het beschikbaar stellen van exploitatiesubsidie ook voor monumentale boerderijen, zou een tweede, complementaire impuls voor behoud kunnen betekenen.

Boerderijen – Nieuw

In de Provincie wordt bij boerderijen momenteel op grote schaal nieuwbouw neergezet, doorgaans van anonieme kwaliteit, zonder enige gebiedseigenheid. Dit proces tast in hoog tempo een van de identiteitsdragers van het Groninger land aan. Er zijn reeds alternatieven ontwikkeld. Er is een taak voor de Provincie om die ontwikkeling verder te stimuleren en de toepassing van deze ontwerpen krachtig te bevorderen.

Intensieve Veehouderij (IV)

Ook de keuzes in het hoofdstuk “Intensieve Veehouderij” onderschrijven wij van harte, al zijn daar wel een aantal zaken in de tekst die beter geregeld moeten worden omdat zij potentiële sluiproutes bevatten:

1) worden uitzonderingen niet zó makkelijk gemaakt – “...*in beginsel*...” – dat zij regel zullen worden als het gaat om uitbreiding van volwaardige IV-bedrijven en

2) waarom zou (her)vestigingen van IV-bedrijven bij wijze van uitzondering toch weer mogelijk gemaakt moeten worden binnen de grootschalige landbouwgebieden?

Beide sluiproutes dreigen de goede beleidsvoornemens in significante mate uit te hollen.